

1. katechéza k Liturgii vopred posvätených darov

Liturgia vopred posvätených darov je jednou z najcharakteristickejších bohoslužieb veľkopôstneho obdobia. Pozostáva z večierne, ku ktorej bol pridaný obrad svätého prijímania. Nemá obetovanie či anaforu, a preto nie je úplným slávením eucharistickej liturgie. Anafora pripomína vzkriesenie nášho Pána. V evanjeliom príbehu o Kristovom zjavení v Emauzách vidíme, že učeníci „spoznali“ Pána, keď „vzal chlieb a dobrorečil, lámal ho a podával im ho“ (Lk 24, 30). Táto štvoraká činnosť je určite slávením Eucharistie a v evanjeliom príbehu vidíme, že kresťanskí veriaci vždy objavujú vzkrieseného Pána pri slávení božskej liturgie.

Celé obdobie Veľkého pôstu má inú symboliku. Namiesto oslavy Vzkriesenia tu naše modlitby, pôst, almužna a skutky pokánia symbolizujú štyridsaťročné putovanie izraelského ľudu cez Sinajskú púšť do Zaslúbenej zeme. „Zaslúbenou zemou“ kresťanov je vzkriesenie nášho Pána, ktorý dáva plnosť života všetkým, ktorí v neho veria. Byzantské cirkvi začali považovať za nevhodné modliť sa anaforu vo všedné dni Veľkého pôstu a sformulovali inú bohoslužbu „zjavenú Bohom nevysloviteľných a neviditeľných tajomstiev“ (Modlitba pred Otčenášom). Pozostáva z vchodu so svätými darmi, ktoré boli konsekrované v predchádzajúcu nedeľu, a z ich rozdávania vo svätom prijímaní. (Väčšina byzantských cirkví uchováva vopred posvätené telo aj krv Krista tak, že konsekrovaný chlieb napúšťa Kristovou krvou. Ruténska cirkev uchováva iba telo nášho Pána, čo je zrejme starobylejší zvyk. Môže pochádzať z presvedčenia, že spojenie konsekrovaného tela nášho Pána s nekonselkrovaným vínom posväcuje toto víno kontaktom).

Slávením tejto liturgie vopred posvätených darov ohlasujeme našu vieru v Ježiša ako „pravý chlieb z neba...“, ktorý zostúpil z neba a dáva svetu život“ (Jn 6, 32 – 33). Veľký pôst predstavuje prechod z Egypta do Izraela, zaslúbenej zeme. Na tejto púti bol Boží ľud zázračne sýtený mannou z neba. Počas nášho veľkopôstneho cestovania sa sýtíme nebeskou mannou, ktorá dáva život. Ako vysvetlil Pán: „Vaši otcovia jedli na púšti mannu a pomreli. Toto je ten chlieb, ktorý zostupuje z neba, aby nezomrel nik, kto bude z neho jesť“ (Jn 6, 49 – 50).

Dnes je liturgia vopred posvätených darov predpísaná na stredu a piatky Veľkého pôstu, hoci pôvodne sa slávila každý deň Veľkého pôstu vrátane Veľkého piatka.

Zdroj: Light for life. (Americký katechizmus Svetlo pre život) Part two: The mystery celebrated. Z angličtiny preložil o. Ján Krupa